EESC info
European Economic and Social Committee
A bridge between Europe and organised civil society

May 2024 | PL

The Grassroots View (Perspektywa Lokalna) – Sezon 4 Odcinek 7: Za m?odzi, ze starzy, wykluczeni z wyborów – zabieraj? g?os w sprawie wyborów europejskich

Witamy w „The Grassroots View”, podcaście Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES-u). W związku z wyborami europejskimi w 2024 r. przyglądamy się nadziejom i obawom trzech grup, których głosy są często zaniedbywane przez decydentów politycznych: osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i młodzieży.

Nasi goście to: **Milan Šveřepa**, przewodniczący organizacji Inclusion Europe, który omawia dostępność wyborów europejskich w 2024 r. Działaczka młodzieżowa i influencerka **Nina Skočak** mówi nam, co jest istotne dla młodych ludzi. Od **dr Heidrun Mollenkopf,** przewodniczącej platformy AGE, która wspiera osoby starsze, dowiadujemy się, czy osoby te czują się włączane do debat wyborczych, czy też wykluczane i pomijane przez polityków. Wiceprzewodniczący EKES-u ds. komunikacji **Laurențiu Plosceanu** opowiada o tym, co EKES robi, aby nadal wzmacniać głosy społeczeństwa obywatelskiego, dbając o to, by osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji nie zostały zmarginalizowane lub zaniedbane.

Słuchaj naszego podcastu, wykorzystaj swój głos i wyraź swoją opinię. Twórz Europę, jakiej chcesz!

This page is also available in:

- ES
- BG
- CS
- DA
- EN

- DE
- ET
- FR
- EL
- GA
- HR
- IT
- LV
- LT
- HU
- MT
- NL
- PT
- FI
- RO
- SK
- SL
- SV

Available Languages:

ES | BG | CS | DA | EN | DE | ET | FR | EL | GA | HR | IT | LV | LT | HU | MT
NL | PL | PT | FI | RO | SK | SL | SV

ARTYKU? WST?PNY

Edytorial

Rozszerzenie logicznym krokiem naprzód dla Europy

W tym miesiącu obchodzimy 20. rocznicę wielkiego rozszerzenia Unii Europejskiej. W maju 2004 r. obywatelki i obywatele Cypru, Czech, Estonii, Węgier, Łotwy, Litwy, Malty, Polski, Słowacji i Słowenii stali się obywatelkami i obywatelami Unii. Nie był to proces łatwy, gdyż, jak wiadomo, przystępowanie do Unii jest żmudne i czasochłonne. Jednak dwadzieścia lat później możemy powiedzieć, że tamto rozszerzenie okazało się sukcesem.

Rozszerzenie nie tylko sprawiło, że Unia stała się jednym z największych jednolitych rynków na świecie, lecz także doprowadziło do stworzenia 26 mln nowych miejsc pracy. Sukcesu jednak nie można mierzyć tylko korzyściami gospodarczymi. Rozszerzenie doprowadziło ostatecznie do otwarcia granic. Miliony ludzi mogą swobodnie podróżować, pracować i mieszkać w dowolnym miejscu w Unii. To, co wcześniej było przywilejem niektórych, stało się

prawem każdego. Ponad 2,7 mln studentów z 10 nowych krajów wzięło dotychczas udział w programie wymiany Erasmus+. Rozszerzona Unia zapewniła wszystkim równe szanse rozwoju.

Sukces nie oznacza, że nie trzeba wyciągnąć żadnych wniosków z tego doświadczenia. Było to pierwsze rozszerzenie tego rodzaju i o takiej skali i z pewnością jest wiele dziedzin, w których Unia mogłaby i powinna wypaść lepiej. Po pierwsze, Unia musi rozpoczynać włączanie krajów kandydujących do swoich działań jak najszybciej. Stopniowa integracja nie zastępuje faktycznego przystąpienia. Jest to droga do zbudowania przez obie strony solidnych fundamentów poprzez uczenie się od siebie nawzajem, wymianę doświadczeń i zapatrywań. Jest to droga do nawiązania kontaktów międzyludzkich i pielęgnowania prawdziwego ducha europejskiego.

Po drugie, główne zasady Unii Europejskiej: demokracja, państwo prawne oraz prawa i wolności podstawowe, nie podlegają negocjacjom i nie można ich pominąć. Chociaż podręcznik akcesji do Unii zawiera jasne kryteria dotyczące kwestii podstawowych, pewne aspekty wykraczają poza zakres jakiegokolwiek podręcznika. Jako dom społeczeństwa obywatelskiego EKES uważa, że dynamiczne społeczeństwo obywatelskie i żywotny dialog społeczny to zasadnicze składniki dobrze funkcjonujących demokracji. Stopniowe integrowanie społeczeństwa obywatelskiego krajów kandydujących z Unią sprawi, że będzie ono mogło stać się tak silne, jak powinno być w chwili akcesji danego kraju. Dlatego EKES wystąpił z inicjatywą, by integrować kraje kandydujące z Unią. Członkinie i członkowie kandydujący z kraju objętego procesem rozszerzenia pracują obecnie wspólnie z członkiniami i członkami EKES-u, sporządzają opinie na tematy o szczególnym znaczeniu dla przyszłych rund rozszerzenia.

Również z tego powodu członkinie i członkowie EKES-u będą debatować o 20-leciu rozszerzenia UE na majowej sesji plenarnej Komitetu. Podsumują przeszłość i będą niecierpliwie spoglądać we wspólną przyszłość odporniejszej, bardziej demokratycznej i zjednoczonej Unii.

Oliver Röpke

Przewodniczący EKES-u

DO ODNOTOWANIA

6 czerwca 2024 r.

Ogólna nierównowaga w ochronie socjalnej, w szczególności w odniesieniu do nowych form pracy i pracowników nietypowych

19 czerwca 2024 r.

Doroczne posiedzenie przewodniczących i sekretarzy generalnych w 2024 r.

26 czerwca 2024 r.

Konferencja „Przystępna cenowo energia. Przełożenie opinii społeczeństwa obywatelskiego na działania”

10–11 lipca 2024 r.

Sesja plenarna EKES-u

JEDNO PYTANIE DO...

Spotkaliśmy się z **Cillianem Lohanem**, sprawozdawcą opinii EKES-u „Zaangażowanie młodzieży – UE–Zjednoczone Królestwo”, by zapytać go o potencjalne korzyści płynące z proponowanego przez Komisję Europejską i popartego przez EKES programu mobilności młodzieży. Program ułatwiłby młodym obywatelkom i obywatelom brytyjskim mieszkanie, naukę i pracę w UE i odwrotnie. Jakie są inne możliwości odbudowania kontaktów zerwanych przez brexit w sytuacji, gdy Zjednoczone Królestwo odrzuciło proponowane ogólnounijne porozumienie w sprawie swobodnego przepływu młodych ludzi?

B?DZIEMY NADAL D??Y? DO TEGO, BY REALNA WARTO?? MOBILNO?CI OPIERA?A SI? NA WSPÓLNYCH DO?WIADCZENIACH

Cillian Lohan

Przepływ osób w UE przynosi wielorakie korzyści wszystkim zainteresowanym. Szczególnie ważna jest mobilność młodych ludzi, która umożliwia im doświadczenie różnych kultur w Europie i poznanie stylu życia w innych krajach europejskich. Dzięki temu rozumieją również, że wiele nas łączy. Pobyt w innym kraju w celu pracy lub nauki pomaga nam wszystkim dostrzec wspólny pierwiastek ludzki. Bez względu na język, jadłospis czy warunki pogodowe wiele nas łączy: związki z rodziną i przyjaciółmi, nadzieje, trudności, wyzwania oraz szanse.

To właśnie dzięki wymianom między krajami powstaje społeczeństwo złożone z dorosłych, którzy są życzliwie nastawieni do innych ludzi i ich rozumieją. Nie postrzegamy już naszych europejskich sąsiadów jako obcych, lecz jako przyjaciół.

Nie powinniśmy bagatelizować znaczenia tej kwestii dla utrzymania pokoju i stabilności na kontynencie. Przemieszczanie się młodych ludzi jest podstawą stałej współpracy i kooperacji.

Dlatego też zaproponowałem opinię z inicjatywy własnej w sprawie mobilności młodzieży i kontaktów między młodymi ludźmi w pobrexitowej UE. Przeprowadziliśmy szeroko zakrojone konsultacje z zainteresowanymi grupami we współpracy z kolegami, personelem i członkami. Odbyły się one z udziałem przedstawicieli UE i Zjednoczonego Królestwa, którzy spotykali się zdalnie i osobiście, rozsyłali ankiety i wymieniali się e-mailami. Nasze prace wzbudziły aprobatę na sesji plenarnej EKES-u, na której przeważająca liczba uczestników głosowała za tą inicjatywą.

Instytucje europejskie zaproponowały natomiast szeroką gamę ulepszonych programów mobilności dla młodych ludzi w Zjednoczonym Królestwie. Pierwszą reakcją Zjednoczonego Królestwa było odrzucenie tych pomysłów, lecz będziemy nadal wkładać wysiłek w ukazanie korzyści, które mogą one przynieść wszystkim stronom.

Podkreślamy, że takie programy jak Erasmus+ lub fundusz „Kreatywna Europa” są dobrodziejstwem nie tylko dla studentów szkół wyższych czy osób uczących się w pełnym wymiarze. Tego rodzaju inicjatywy UE umożliwiają młodym ludziom ze wszystkich środowisk skorzystanie z programów wymiany i doświadczeń, które w przeciwnym razie byłyby trudno dostępne.

Można na chłodno kalkulować koszty finansowe i zwrot z inwestycji. Lecz jest to tylko jeden aspekt wartości. Realna wartość mobilności i wymiany polega na wspólnych doświadczeniach i porozumieniu. Dynamiczny i wielokulturowy kontynent potrzebuje interakcji i przepływu osób. W EKES-ie będziemy nadal do tego dążyć. Przekuwając słowa w czyny i dając innym przykład do naśladowania, kontynuujemy współpracę ze społeczeństwem obywatelskim w Zjednoczonym Królestwie.

Podpisaliśmy protokół ustaleń z Sojuszem Społeczeństwa Obywatelskiego Zjednoczonego Królestwa oraz specjalny protokół ustaleń z SAFE in Scotland (we współpracy z byłą członkinią EKES-u Irene Oldfather). Będziemy kontynuować i rozwijać te prace. Sektor młodzieżowy odgrywa wiodącą rolę w burzliwych czasach, zwłaszcza w działaniach w dziedzinie klimatu. Prowadźmy współpracę na szczeblu instytucjonalnym, aby zapewnić temu sektorowi wszystkie narzędzia potrzebne do poszerzenia prac i spożytkować siłę tkwiącą w młodzieży z myślą o zbudowaniu lepszej przyszłości dla nas wszystkich.

TO THE POINT

W PUNKT

Mimo że Europa jest światowym liderem w dostawach izotopów promieniotwórczych do zastosowań medycznych, w przypadku kluczowych surowców i konkretnych operacji przetwarzania w dużym stopniu zależy od państw trzecich. Może to zakłócić łańcuchy dostaw i zagrozić dostępowi wielu Europejczyków do diagnostyki i terapii ratujących życie. Aby odwrócić tę tendencję i sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu ze strony pacjentów, potrzebujemy publicznych i prywatnych inwestycji w badania i rozwój oraz w nową infrastrukturę produkcyjną, a także solidnych regulacji i śmiałych decyzji politycznych, pisze sprawozdawczyni opinii EKES-u w sprawie dostaw radioizotopów medycznych Alena Mastantuono.

WALCZY? Z RAKIEM, ZWALCZAJ?C STRATEGICZNE ZALE?NO?CI UE

Alena Mastantuono

Co roku ponad 10 mln pacjentów w Europie korzysta z medycyny nuklearnej w celu diagnozowania i leczenia chorób nowotworowych, a także chorób układu krążenia i neuronaczyniowych.

Technologie radiologiczne i nuklearne mają zasadnicze znaczenie w walce z rakiem na wszystkich etapach opieki: we wczesnym wykrywaniu, diagnozowaniu, leczeniu i opiece paliatywnej.

Rośnie liczba pacjentów korzystających z medycyny nuklearnej, głównie ze względu na przełomowe osiągnięcia naukowe. Europejscy naukowcy i przedsiębiorstwa opracowały niektóre z nowoczesnych innowacyjnych metod leczenia raka z wykorzystaniem radionuklidów, w tym leki ukierunkowane na nowotwory endokrynne i raka prostaty oraz na przerzuty. Na przykład lutet-177 jest bardzo obiecującym radioizotopem do leczenia raka prostaty, który co roku jest przyczyną 90 tys. zgonów w Europie. W porównaniu z tradycyjnymi metodami leczenia nowoczesna terapia radionuklidowa oferuje dobre ukierunkowanie na komórki nowotworowe i często jest mniej szkodliwa dla organizmu. Dziesiątki tysięcy pacjentów onkologicznych potrzebują ukierunkowanej terapii radionuklidowej, która jest często jedyną dostępną metodą leczenia.

Jednak zanim dany produkt dotrze do pacjenta, musi przejść bardzo złożony łańcuch dostaw medycyny nuklearnej. Obejmuje on dostawy surowców, ich magazynowanie, napromienianie, przetwarzanie, logistykę i stosowanie. Po wyprodukowaniu izotopów promieniotwórczych należy je przetworzyć, wysłać i wykorzystać w stosunkowo krótkim czasie – niektóre tego samego dnia, inne w ciągu kilku dni, w zależności od okresu rozpadu połowicznego. Bardzo łatwo i szybko tracą one swe właściwości.

Co zaskakujące, cechy te nie znajdują odzwierciedlenia w procedurach celnych i dotyczących transportu transgranicznego. Na przykład, jeśli chodzi o transport transgraniczny, istnieje kilka barier, co prowadzi do sytuacji, w których krewetki mogą być traktowane priorytetowo w stosunku do izotopów promieniotwórczych, które są transportowane, by ratować życie.

Dlatego też w opinii w sprawie zaopatrzenia w izotopy promieniotwórcze do zastosowań medycznych EKES wzywa do lepszej współpracy między państwami członkowskimi w celu usunięcia barier regulacyjnych. W opinii przeanalizowano każdy etap łańcucha dostaw izotopów promieniotwórczych w Europie i określono przeszkody w dostawach transgranicznych, a także zależności od państw trzecich. Przedstawiono w niej również rozwiązania problemu brakującej infrastruktury w Europie i potrzeby w zakresie skoordynowanych badań i rozwoju.

W zaleceniach zawartych w opinii EKES zgadza się z konkluzjami z kwietniowego szczytu szefów państw UE, w których podkreślono potrzebę zmniejszenia strategicznych zależności Europy we wrażliwych sektorach, takich jak zdrowie i technologie krytyczne. Zgodnie ze sprawozdaniem Enrica Letty podkreślono również potrzebę skupienia się na transgranicznym świadczeniu usług, a także na transgranicznym przepływie towarów, w tym tak podstawowych jak leki.

Europa musi zapewnić zachęty do produkcji, aby zwiększyć strategiczną autonomię w dostawach izotopów promieniotwórczych. Jest co prawda światowym liderem zaopatrzenia w izotopy promieniotwórcze do zastosowań medycznych, ale pozostaje całkowicie uzależniona od USA i Rosji w zakresie dostaw wysokogatunkowego niskowzbogaconego uranu (HALEU) oraz niektórych wzbogaconych pierwiastków do materiałów wykorzystywanych w produkcji radioizotopów.

UE wciąż jest w dużym stopniu zależna od Rosji w zakresie dostaw materiałów tarczowych z trwałych izotopów do wytwarzania niektórych izotopów promieniotwórczych na potrzeby nowoczesnych lub rozwijających się radioterapii molekularnych, takich jak iterb-176 do produkcji lutetu-177.

Stanowi to realne wyzwanie dla łańcucha dostaw tego konkretnego izotopu promieniotwórczego, na który popyt światowy w nadchodzących latach ma się potroić.

Łańcuch dostaw zależy również od systemu produkcji radioizotopów (w reaktorze lub akceleratorze), od ich przetwarzania oraz dostarczania do szpitali. Aby zapewnić równy dostęp do opieki, państwa członkowskie, a zwłaszcza ośrodki badań naukowych i szpitale, powinny zacieśnić współpracę. Poziom dostępu do radioterapii różni się bowiem między państwami członkowskimi, szczególnie na etapie rozwoju i pilotażowego wdrażania. Niezbędne jest szybsze udostępnianie leków na etapie badań lub indywidualnego stosowania, a także ułatwianie dostępu małym szpitalom, którym może brakować wiedzy fachowej i infrastruktury. Może to mieć decydujące znaczenie dla życia niektórych pacjentów.

Europejskie finansowanie badań, rozwoju i innowacji w dziedzinie medycyny nuklearnej, zwłaszcza w ramach programów „Horyzont” i Euratom, ma kluczowe znaczenie dla zaspokojenia potrzeb pacjentów. Europa powinna dysponować strategicznymi projektami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania w tej dziedzinie w przyszłych unijnych wieloletnich ramach finansowych (WRF). Strategia Komisji Europejskiej SAMIRA i inicjatywa dotycząca europejskiej doliny izotopów promieniotwórczych (ERVI) w powiązaniu z europejskim planem walki z rakiem to cenne projekty. Komisja Europejska powinna pójść dalej i w większym stopniu włączyć medycynę nuklearną do europejskiego planu walki z rakiem oraz do misji badawczej dotyczącej chorób nowotworowych w ramach programu „Horyzont Europa”.

Państwa członkowskie powinny również finansować działania w zakresie zdrowia publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem medycznych technologii radiologicznych i nuklearnych. Będzie to dobry sygnał dla przemysłu i umożliwi rozwój badań naukowych i innowacji oraz infrastruktury przemysłowej w Europie. Przyciągnie również do tego sektora więcej osób.

Podsumowując, tylko jeśli podejmiemy śmiałe decyzje polityczne, będziemy w stanie lepiej zabezpieczyć dostawy izotopów promieniotwórczych w Europie i sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu ze strony pacjentów.

NIESPODZIEWANA GO?CINI

Po 20 latach oczekiwania na wejście do UE poparcie społeczeństwa Macedonii Północnej dla członkostwa w UE maleje. Jednak pomimo powolnego tempa postępów, niepowodzeń i opóźnień (Macedonia Północna otrzymała status kraju kandydującego w grudniu 2005 r. i trzeba było aż 15 lat na rozpoczęcie rozmów akcesyjnych, co stanowi najdłuższy okres w historii UE), obietnica dobrobytu gospodarczego i stabilności w regionie w dalszym ciągu napędza dążenie do akcesji. UE musi jednak również pokazać, że jest gotowa przyspieszyć proces akcesyjny i nagradzać postępy, pisze nasza gościni Biljana Spasovska, dyrektorka wykonawcza Bałkańskiej Sieci Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego i członkini EKES-u z kraju kandydującego Macedonii Północnej.

Biljana Spasovska jest dyrektorką wykonawczą Bałkańskiej Sieci Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (BCSDN) – regionalnej sieci organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które współpracują na rzecz wzmocnienia pozycji społeczeństwa obywatelskiego na Bałkanach i zapewnienia jego dalszego rozwoju. Jest również obecnie współprzewodniczącą partnerstwa organizacji społeczeństwa obywatelskiego w sprawie skutecznej współpracy na rzecz rozwoju, członkinią partnerstwa w sprawie globalnego standardu na rzecz rozliczalności organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz członkinią z kraju kandydującego w EKES-ie.

Biljana Spasovska ma ponad dziesięć lat doświadczenia w kierowaniu działaniami politycznymi i wspierającymi mającymi wzmocnić rolę społeczeństwa obywatelskiego na Bałkanach i jego udział w krajowych i unijnych procesach politycznych. Była odpowiedzialna za szereg regionalnych, unijnych i globalnych projektów opartych na współpracy mających na celu wspieranie bardziej sprzyjającego otoczenia dla społeczeństwa obywatelskiego, wiarygodniejszej polityki rozszerzenia UE, większej rozliczalności społeczeństwa obywatelskiego i skuteczniejszej współpracy na rzecz rozwoju.

Posiada tytuł magistra w dziedzinie studiów interdyscyplinarnych na Uniwersytecie w Bolonii i obecnie przygotowuje doktorat w dziedzinie globalizacji i demokracji.

PRZYST?PIENIE MACEDONII PÓ?NOCNEJ DO UE: WYZWANIA, OBIETNICE I DALSZE DZIA?ANIA

Biljana Spasovska

Bałkańska Sieć Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (BCSDN)

Macedonia Północna znajduje się w krytycznym momencie procesu akcesyjnego do UE, ponieważ zakłócają go komplikacje i opóźnienia

spowodowane nierozwiązanymi sporami dwustronnymi i słabnącym poparciem społecznym. Mimo tych przeszkód obietnica osiągnięcia dobrobytu gospodarczego i stabilności w regionie nadal silnie motywuje ten kraj do ubiegania się o członkostwo w UE.

Badania opinii publicznej ujawniły jednak niepokojącą tendencję: w ostatnich latach spada poparcie dla przystąpienia do UE. Jest to wyrazem szerszej frustracji powodowanej powolnym tempem postępów i postrzeganym brakiem zaangażowania ze strony państw członkowskich.

Na swej drodze do UE Macedonia Północna napotyka złożone kwestie wykraczające poza granice tego kraju. Kryzys demokracji oraz brak stabilności politycznej w regionie i w państwach członkowskich UE, w połączeniu z nasilaniem się prawicowego nacjonalizmu, jest poważnym wyzwaniem dla procesu integracji. Mimo tego istnieją przesłanki do optymizmu i odnowy, ponieważ dla wielu osób integracja z Unią jest kluczem do przyszłego dobrobytu i poprawy poziomu życia. Równie obiecujące jest to, że prawodawstwo tego kraju jest już dosyć zbliżone do przepisów unijnych.

Na następnym etapie Macedonia Północna musi nadać priorytet postępom w reformach i rozdziałach negocjacyjnych w najważniejszych obszarach, takich jak praworządność, wymiar sprawiedliwości, demokracja i poprawa administracji publicznej. Widoczny postęp w tych dziedzinach w ramach procesu akcesyjnego zwiększyłyby również poparcie społeczne dla Unii Zaangażowanie na rzecz wartości demokratycznych i współpracy regionalnej oraz chęć dzielenia wspólnego losu z innymi narodami europejskimi będą miały decydujące znaczenie w miarę pokonywania przez Macedonię Północną przeszkód na drodze do członkostwa w UE.

Kraj ten musi wykazać się dojrzałością polityczną i przeprowadzić niezbędne reformy, natomiast Unia Europejska musi pokazać mieszkańcom Macedonii Północnej, że proces akcesyjny postępuje, że jest on sprawiedliwy i oparty na osiągnięciach. Trzeba zademonstrować polityczną wolę przyspieszenia procesu przystąpienia, tak jak uczyniono w stosunku do Ukrainy. Należy także nagradzać postępy i podjąć kroki gwarantujące odpowiednią zdolność obu stron do prowadzenia tego procesu.

Musi też być jasne, że nie ma lepszej i obopólnie korzystnej alternatywy dla przystąpienia Macedonii Północnej i całego regionu do Unii. Macedonia Północna jest może niewielka, ale jej bogate dziedzictwo kulturowe, strategiczne położenie i zaangażowanie na rzecz wartości demokratycznych zapewniłoby stabilność w regionie i możliwość wzrostu gospodarczego oraz wzmocniłoby różnorodność i spójność Unii Europejskiej.

WYBORY EUROPEJSKIE 6–9 CZERWCA 2024 R.: JA G?OSUJ?. A TY?

W ostatnim artykule z naszej kolumny *Ja głosuję. A ty?* Antoine Fobe, szef ds. rzecznictwa i kampanii z Europejskiej Unii Niewidomych, pisze o postulatach, które wysuwa jego organizacja, by uczynić wybory jeszcze bardziej dostępnymi. Pomimo wysiłków ze strony organizacji osób z niepełnosprawnościami, EKES-u i Parlamentu

Europejskiego tegoroczne wybory wciąż nie będą jeszcze chlubnym przykładem.

UCZYNI? WYBORY EUROPEJSKIE WZOREM DOST?PNO?CI G?OSOWANIA – TYM RAZEM JU? ZA PÓ?NO

Antoine Fobe

Wybory europejskie za pasem, a my – Europejska Unia Niewidomych (EBU) – zachęcamy naszych członków, żeby oddali głos, choć w dalszym ciągu nie jest to łatwe, i żeby jednocześnie kierowali się tym, w jakim stopniu kandydaci i partie zwracają uwagę na integrację, zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Obywatelki i obywatele słabowidzący muszą bowiem dać wyraz swoim oczekiwaniom.

Europejska Unia Niewidomych (EBU) jest głosem osób niewidomych i szczątkowo widzących w Europie. Działamy na rzecz dostępnego i włączającego społeczeństwa, które daje równe szanse osobom słabowidzącym, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć we wszystkich sferach życia. Do kluczowych aspektów należy oczywiście uczestnictwo w życiu politycznym. Dzięki niemu obywatelki i obywatele słabowidzący mogą – poprzez swój głos i swoją działalność polityczną – propagować politykę i prawodawstwo przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami.

Tegoroczne wybory do Parlamentu Europejskiego są coraz bliżej, dlatego udział osób z niepełnosprawnościami zarówno jako wyborców, jak i kandydatów to ważny i aktualny temat.

Jak podano w sprawozdaniu Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES) z 2019 r., w ostatnich wyborach do Parlamentu Europejskiego około 400 tys. osób z niepełnosprawnościami zostało pozbawionych prawa do głosowania. Mniej niż 5% europosłów ma jakąś niepełnosprawność.

Na początku swojej deklaracji w sprawie zbliżających się wyborów do Parlamentu Europejskiego EBU ponownie apeluje o to, aby wybory te wyznaczały wzór pod względem dostępności głosowania (procedury głosowania), informacji o wyborach (materiały kampanii wyborczej i udogodnienia z nią związane, debaty polityczne, programy i strony internetowe partii politycznych) oraz procedur powyborczych (np. mechanizmy zgłaszania skarg), a także pod względem równości prawa do kandydowania w wyborach.

Koncentrujemy się na wyborach europejskich, ponieważ Unia Europejska ma kompetencje tylko odnośnie do nich jako elementu obywatelstwa unijnego oraz odnośnie do zapewnienia równych praw osobom z niepełnosprawnością w ramach tych uprawnień. Skoro jednak organizacja wyborów pozostaje w gestii państw członkowskich, najlepsze praktyki na szczeblu Unii automatycznie miałyby pośredni wpływ na wszystkie inne wybory.

Niestety jest za późno na to, by wybory europejskie stały się wzorcowe tym razem. Nie ze względu na brak zainteresowania samego Parlamentu Europejskiego – przeciwnie: w maju 2022 r. zaproponował on reformę unijnego prawa wyborczego, w której skupił się zwłaszcza na zagwarantowaniu prawa osób z niepełnosprawnościami do niezależnego i tajnego głosowania, a także na zagwarantowaniu swobodnego wyboru asystenta oraz dostępności głosowania korespondencyjnego i kampanii politycznych. Jak dotychczas Rada UE bynajmniej nie zareagowała.

EBU zwraca się do Parlamentu Europejskiego w odnowionym składzie, aby w najbliższych pięciu latach kadencji parlamentarnej dalej naciskał na Radę, by ta przyjęła proponowaną reformę i zapewniła wymierne postępy w wyborach w 2029 r. Możemy liczyć na poparcie EKES-u, który już w 2020 r. wezwał do podjęcia przez Parlament formalnej inicjatywy ustawodawczej w celu zagwarantowania osobom z niepełnosprawnościami rzeczywistych praw do głosowania w wyborach do Parlamentu. Możemy też liczyć na wsparcie Komisji Europejskiej, która w grudniu ubiegłego roku opublikowała „Przewodnik dobrych praktyk wyborczych”, a teraz pracuje nad kompendium na temat praktyk głosowania elektronicznego i korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych w wyborach. W obu tych dokumentach uwzględnia się aspekty dostępności.

EKES BIERZE UDZIA? W REKORDOWYM BIEGU DLA EUROPY

W dniu 26 maja Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny dołączył do 44. brukselskiego biegu na 20 km, w którym w tym roku wzięło udział rekordowe 45330 uczestników. EKES był częścią Międzyinstytucjonalnego Komitetu Organizacyjnego „Running for Europe”, którego członkowie biegli, by zachęcić obywateli do głosowania w wyborach europejskich pod hasłem „Wykorzystaj swój głos”. Wiceprzewodniczący EKES-u ds. komunikacji Laurenţiu Plosceanu wraz z przedstawicielami Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego dali sygnał startu. Alex Kibet z Kenii ukończył bieg jako pierwszy w 59 minut i 57 sekund, a Belgijka Sophie Hardy, najszybsza uczestniczka, uzyskała wynik 1 godzina, 10 minut i 56 sekund.

WIADOMO?CI EKES-U

Europejski Komitet Ekonomiczno-Spo?eczny ostrzega, ?e pakiet na rzecz obrony demokracji mo ?e okaza? si? nieskuteczny

Pakiet Komisji Europejskiej na rzecz obrony demokracji był przedmiotem debaty na kwietniowej sesji plenarnej EKES-u. Członkowie EKES-u wyrazili zastrzeżenia co do jego harmonogramu i podejścia, zwłaszcza jeśli chodzi o przeciwdziałanie wpływom zagranicznym. EKES stwierdził, że pakiet jest nie tylko nieskuteczny, ale może również zaszkodzić sferze obywatelskiej w Europie.

Pomimo zapowiedzi dotyczących zwiększenia przejrzystości i demokratycznej rozliczalności w Europie EKES uważa, że pakiet na rzecz obrony demokracji jest głęboko wadliwy. Zdaniem Komitetu jest on zbyt spóźniony, aby miał rzeczywisty wpływ na zbliżające się czerwcowe wybory europejskie. Nie uwzględniono w nim też wcześniejszych zaleceń EKES-u dotyczących wzmocnienia demokracji europejskiej.

W swoich uwagach przewodniczący EKES-u **Oliver Röpke** stwierdził: *Mówiąc o zagrożeniach dla naszych demokracji, należy podkreślić zdecydowaną reakcję UE i osiągnięcia obecnej Komisji w obronie demokracji, praw podstawowych i praworządności. EKES wysłuchał również obaw wielu podmiotów społeczeństwa obywatelskiego na temat ryzyka związanego z pakietem. Musimy wypracować wspólne podejście, które połączyłoby obronę demokracji ze wszystkimi niezbędnymi zabezpieczeniami przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego.*

Choć EKES popiera cele dotyczące przejrzystości zawarte we wniosku dotyczącym dyrektywy w sprawie lobbingu prowadzonego w imieniu państw trzecich, zdecydowanie sprzeciwia się proponowanym metodom, ostrzegając przed niezamierzonymi konsekwencjami dla przestrzeni obywatelskiej. **Christian Moos**, sprawozdawca opinii w sprawie pakietu na rzecz obrony demokracji, stwierdził: *Uważamy, że dyrektywa ta jest niebezpieczna. Przypomina ona ustawę o „zagranicznych agentach". Może służyć napiętnowaniu organizacji pozarządowych. Obecny wniosek powinien zostać wycofany. Istnieje ryzyko pogłębienia problemu kurczenia się przestrzeni obywatelskiej w Europie, co prawdopodobnie nie jest zamiarem Komisji.*

Współsprawozdawca **José Antonio Moreno Díaz** wyraził sceptycyzm co do zdolności pakietu do zaradzenia podstawowym przyczynom erozji demokracji w UE. W pakiecie skupiono się na zagrożeniach zewnętrznych, a pominięto podstępne wysiłki na rzecz destabilizacji demokracji UE od wewnątrz, tworząc tym samym niebezpieczne martwe pole.

Komisja uznała obawy dotyczące wpływu pakietu na organizacje pozarządowe, ale uważa, że istnieją zabezpieczenia. (gb)

Europejski Komitet Ekonomiczno-Spo?eczny zatwierdza porozumienie ustanawiaj?ce mi? dzyinstytucjonalny organ ds. etyki

Na sesji plenarnej 25 kwietnia EKES zatwierdził porozumienie ustanawiające Międzyinstytucjonalny Organ ds. Norm Etycznych. Nowa umowa została formalnie podpisana przez przedstawicieli uczestniczących instytucji i organów UE w dniu 15 maja. Powinna wejść w życie 6 czerwca, pierwszego dnia głosowania w wyborach europejskich.

Porozumienie jest ważnym krokiem w kierunku wzmocnienia wspólnej kultury uczciwości i etyki.

Nowy organ UE opracuje, zaktualizuje i zinterpretuje wspólne minimalne normy etyczne oraz opublikuje sprawozdania na temat tego, w jaki sposób normy te znalazły odzwierciedlenie w wewnętrznych przepisach wszystkich uczestniczących instytucji i organów UE.

Oprócz EKES-u częścią nowego organu ds. etyki będzie siedem następujących instytucji i organów UE: Parlament Europejski, Rada UE, Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejski Bank Centralny, Europejski Trybunał Obrachunkowy i Europejski Komitet Regionów.

Każda instytucja uczestnicząca będzie reprezentowana przez jednego wysokiego rangą członka, a stanowisko przewodniczącego będzie podlegać corocznej rotacji między instytucjami.

Prace organu będzie wspierało pięcioro niezależnych ekspertów, którzy na wniosek będą wydawali opinie. Poszczególne strony umowy będą mogły konsultować się z nimi w sprawie indywidualnych standardowych oświadczeń pisemnych, w tym deklaracji interesów. (mp)

Komisarz Ylva Johansson apeluje do EKES-u, by popar? podej?cie „Dru?yna Europy” w sferze migracji pracowniczej

Na kwietniowej sesji plenarnej Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) debatował nad pakietem dotyczącym mobilności talentów. Inicjatywa ta obejmuje szereg nowych środków, które mają uczynić Unię atrakcyjniejszą dla talentów spoza jej terytorium i ułatwić mobilność wewnątrz Unii.

Goszcząca na sesji plenarnej komisarz do spraw wewnętrznych **Ylva Johansson** zaapelowała o wsparcie EKES-u, by umożliwić wspólne przyjęcie tej innowacji przez państwa członkowskie i organizacje społeczeństwa obywatelskiego oraz zapewnić skuteczną politykę w dziedzinie migracji pracowników.

Jednym z podstawowych środków pakietu dotyczącego mobilności talentów jest inicjatywa „pula talentów” – pierwsze na szczeblu unijnym dobrowolne narzędzie kojarzenia ofert pracy z poszukującymi zatrudnienia. Za jego pomocą zainteresowane państwa członkowskie mogą łączyć pracodawców z Unii z poszukującymi pracy obywatelami państw trzecich.

Przewodniczący EKES-u **Oliver Röpke** zaznaczył: *Unia boryka się z poważnym niedoborem siły roboczej i kwalifikacji, który wynika z transformacji w kierunku gospodarki ekologicznej i cyfrowej oraz z wyzwań demograficznych. Pakiet dotyczący mobilności talentów może być jednym z instrumentów służących łagodzeniu tych trudności*.

Komisarz **Ylva Johansson** zaapelowała, aby do migracji pracowników przyjąć podejście „Drużyna Europy”, o szerszym wymiarze europejskim. *Migracja zarobkowa należy głównie do kompetencji krajowych i tak będzie w dalszym ciągu. Musimy jednak stworzyć podejście „Drużyna Europy”, w ramach którego instytucje UE, państwa członkowskie i organizacje społeczeństwa obywatelskiego będą ze sobą współpracowały, by realizować nowe inicjatywy i ułatwiać wdrażanie polityki w obszarze mobilności pracowników*.

Członkini EKES-u **Tatjana Babrauskienė**, sprawozdawczyni *opinii w sprawie pakietu*, przyjętej na tej sesji plenarnej, wskazała: *Unijna pula talentów powinna stanowić praktyczne, łatwe w użyciu i godne zaufania narzędzie, które będzie atrakcyjne dla pracowników i pracodawców. Jednocześnie musi wspierać sprawiedliwą i etyczną legalną migrację zarobkową*. (at)

EKES pochwala historyczne g?osowanie Parlamentu Europejskiego w sprawie zwalczania przemocy motywowanej p?ci? i ponawia swoje zobowi?zanie do krzewienia praw kobiet

Co dziesiąta kobieta żyje w skrajnej nędzy. Co trzecia doświadcza przemocy. Jesteśmy świadkami coraz większego sprzeciwu wobec praw kobiet na całym świecie, również w UE. Wielkimi krokami zbliżają się wybory europejskie i wyłonienie nowego składu Komisji Europejskiej. Dlatego też dla wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt niezbędne będzie dalsze wsparcie instytucji i społeczeństwa obywatelskiego.

By zwrócić uwagę na pilną potrzebę dalszego krzewienia praw kobiet w następnej kadencji UE, **Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES)** przeprowadził 25 kwietnia debatę plenarną z udziałem niektórych czołowych organizacji UE propagujących równouprawnienie płci.

Debata odbyła się dzień po wyrażeniu przez Parlament Europejski zgody na pierwszą dyrektywę UE w sprawie zwalczania przemocy ze względu na płeć i dotyczyła wniosków płynących z 68. sesji Komisji ONZ ds. Statusu Kobiet (UNCSW68). Komisja ds. Statusu Kobiet jest czołowym międzynarodowym gremium, które ocenia postępy na drodze do równouprawnienia płci. W tym roku skupiła się na ubóstwie kobiet.

Przyczynkiem EKES-u do UNCSW68 w marcu w Nowym Jorku była deklaracja pt. „Spojrzenie na ubóstwo przez pryzmat płci”, która przewiduje dziesięć działań na rzecz wzmocnienia pozycji ekonomicznej i ochrony

socjalnej kobiet.

Ponieważ ubóstwo nie jest neutralne pod względem płci, nasze rozwiązania też nie mogą takie być. Przemoc wobec kobiet zwiększa ich zagrożenie ubóstwem i osłabia ich zdolność do równego uczestnictwa w rynku pracy. Dlatego też mogę jedynie poprzeć głosowanie końcowe Parlamentu Europejskiego nad pierwszą w historii dyrektywą w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej na szczeblu europejskim – powiedział **przewodniczący EKES-u Oliver Röpke**.

Lanfranco Fanti, członek gabinetu komisarz do spraw równości Heleny Dalli, stwierdził, że dzięki wspólnym działaniom na wszystkich szczeblach podczas obecnej kadencji Komisji osiągnięto szereg kamieni milowych, takich jak unijna dyrektywa w sprawie przejrzystości wynagrodzeń oraz strategia w dziedzinie opieki.

Uczestnicy debaty zaapelowali o utworzenie składu Rady UE ds. równości płci i koordynatora UE w dziedzinie przemocy wobec kobiet oraz o odnowienie mandatu komisarza do spraw równości.

Potrzebujemy wsparcia politycznego ze strony UE – powiedziała **Florence Raes**, dyrektorka UN Women Brussels. Pomimo wymiernych postępów w dziedzinie równości – prawa kobiet są podważane na niespotykaną dotąd skalę i istnieje coraz większe ryzyko, że równouprawnienie płci zostanie zepchnięte na dalszy plan.

Kobiety należące do grupy mniejszościowej napotykają jeszcze większe problemy. Musimy pamiętać, że sama równość już nie wystarczy, gdyż potrzebna jest też intersekcjonalność – powiedziała **Ilaria Todde**, dyrektorka ds. rzecznictwa w EuroCentralAsian Lesbian Community.

Przemoc wobec kobiet jest głęboko zakorzeniona w systemach patriarchalnych na całym świecie. Z entuzjazmem odnosimy się dzisiaj do przyjęcia pierwszej w historii dyrektywy UE w sprawie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej – dodała **Mary Collins**, dyrektorka Europejskiego Lobby Kobiet. (ll)

„Musimy eksportowa? nasze towary i technologie, nie nasze miejsca pracy. Inwestycje musz? by? realizowane w Europie”

Na kwietniowej sesji plenarnej EKES-u Maive Rute, zastępczyni dyrektora generalnego DG ds. Rynku Wewnętrznego, oraz Oliver Röpke, przewodniczący EKES-u, podkreślili, że wzmocnienie konkurencyjności UE ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia wzrostu i dobrobytu naszej gospodarki i naszego społeczeństwa.

Zdaniem **Maive Rute** nie ma czasu do stracenia. UE musi szybko podjąć pilne działania, aby nadrobić zaległości i przetrwać w obliczu nadmiernej siły światowych gigantów gospodarczych.

Oceniając stan konkurencyjności UE, Maive Rute stwierdziła: „Potrzebujemy radykalnych zmian” Nie możemy pozwolić na to, by wdrażanie jednolitego rynku odbywało się na podstawie dobrej woli – potrzebujemy rzeczywistego egzekwowania. Musimy eksportować nasze towary i technologie, ale nie nasze

miejsca pracy. Nasz przemysł musi być konkurencyjny, a inwestycje realizowane na miejscu”.

Podkreślając, że konkurencyjność jest kamieniem węgielnym sukcesu gospodarczego UE, napędzającym wzrost gospodarczy, innowacje i dobrobyt przy jednoczesnym zwiększeniu globalnego wpływu i odporności Unii, **Oliver Röpke** dodał „W centrum dyskusji o konkurencyjności Europy powinni znaleźć się ludzie – powinniśmy zadbać o to, by nikt nie pozostał w tyle. Ostateczny wpływ i znaczenie konkurencyjności to sposób, w jaki wpływa ona na dobre samopoczucie, szanse i dobrobyt jednostek oraz społeczności. W związku z tym w każdej debacie na temat konkurencyjności należy priorytetowo traktować potrzeby, prawa i aspiracje ludzi”.

Na sesji plenarnej przyjęto również opinię w sprawie *strategii na rzecz długoterminowej konkurencyjności*, sporządzoną przez sprawozdawczynię **Emilie Prouzet** i współsprawozdawcę **Stefana Palmieriego**. (mp)

Prze?om w gospodarce o obiegu zamkni?tym: konferencja przewodnia EKES-u nadaje kierunek europejskiej transformacji

W tym roku europejska platforma zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym – której pomysłodawcą i gospodarzem jest między innymi Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) – połączyła siły z belgijską prezydencją Rady UE i mającym siedzibę w Finlandii Światowym Forum Gospodarki o Obiegu Zamkniętym w celu organizacji konferencji przewodniej w dniach 15–16 kwietnia.

Konferencja odbyła się w Square – centrum kongresowym w Brukseli – z udziałem ponad tysiąca osób i 150 prelegentów. Zaprezentowano na niej istotne rozwiązania oparte na obiegu zamkniętym oraz na najnowszych ustaleniach naukowych. Delegaci EKES-u opowiedzieli o sukcesie platformy zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym.

Cillian Lohan, członek EKES-u i współzałożyciel platformy, wyraził dla niej uznanie jako „sieci łączącej sieci”, a także jako pomostu między kreowaniem polityki a społeczeństwem obywatelskim, przyczyniającego się do postępów w obiegu zamkniętym. **Anders Ladefoged**, członek grupy sterującej platformy, podkreślił jej rolę w omawianiu postępów i luk w obiegu zamkniętym w Europie, a także we współpracy i uczeniu się. **Maria Nikolopoulou** z EKES-u położyła nacisk na coraz większą interaktywność platformy, co ułatwia dialog za pośrednictwem takich inicjatyw jak #EUCircularTalks.

Podczas sesji zamykającej konferencję **komisarz do spraw partnerstw międzynarodowych Jutta Urpilainen** zapowiedziała dwie inicjatywy wspierające globalne przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym: centrum zasobów gospodarki o obiegu zamkniętym, na które Komisja wyasygnowała 15 mln EUR, oraz program „SWITCH to Circular Economy in East and Southern Africa”, na który w ciągu 5 lat Komisja przeznaczy 40 mln EUR. Platforma zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym zobowiązała się do wsparcia obu inicjatyw.

Została ona zapoczątkowana przez EKES i Komisję Europejską w 2017 r., propaguje dobre praktyki i dostarcza informacji o gospodarce o obiegu zamkniętym w celu przekucia wizji w czyny. EKES jest aktywnym orędownikiem obiegu zamkniętego i już w 2015 r. wyraził poparcie dla planu działania UE dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym. Platforma jest wspólnym przedsięwzięciem na rzecz zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron w realizację wizji opartej na obiegu zamkniętym i ma na celu przyspieszenie transformacji w drodze dialogu i współpracy.(ks)

Dezinformacja to bro? obcych mocarstw skierowana przeciw naszym spo?ecze?stwom.

Sekcja Stosunków Zewnętrznych (REX) EKES-u zorganizowała drugą kampanię i konferencję na temat zwalczania dezinformacji w ramach swojego ogólnego projektu dotyczącego dezinformacji, który ma być realizowany z pomocą społeczeństwa obywatelskiego.

Po udanej kampanii w Bułgarii tym razem wydarzenie to odbyło się w Mołdawii, 18 kwietnia. W ostatnim czasie kraj ten zwiększył swoje zdolności w dziedzinie komunikacji strategicznej i dialogu poprzez utworzenie dwóch specjalnych organów: Centrum Komunikacji Strategicznej i Zwalczania Dezinformacji oraz Centrum Inicjatyw Obywatelskich na rzecz Mniejszości Narodowych.

Konferencję zorganizowano we współpracy z mołdawskim Państwowym Uniwersytetem w Kiszyniowie.

Przemawiając na konferencji, przewodniczący EKES-u **Oliver Röpke** podkreślił znaczenie promowania dialogu i angażowania wszystkich obywateli z różnych środowisk i społeczności w walkę z obcymi ingerencjami i dezinformacją.

Dezinformacja zazwyczaj rozprzestrzenia się wśród ludności horyzontalnie, co oznacza, że najlepszym sposobem rozwiązania problemu nie jest podejście odgórne, lecz refleksja i bezpośrednie zaangażowanie obywateli. Zorganizowane społeczeństwo obywatelskie może tu odegrać kluczową rolę, ponieważ dezinformacja niszczy tkankę naszych społeczeństw.

Ana Revenco, dyrektorka Centrum Komunikacji Strategicznej i Zwalczania Dezinformacji i jedna z głównych prelegentek na konferencji, podkreśliła, że obywatele nie są w stanie samodzielnie walczyć z dezinformacją, a Centrum może poprawić ich umiejętności w walce z toksyczną dezinformacją w perspektywie długoterminowej.

Wyeliminowanie dezinformacji jest nierealistycznym celem. Nasze wspólne wysiłki będą ukierunkowane na demaskowanie fałszywych informacji i zapobieganie im, a także łagodzenie ich szkodliwego wpływu na nasze społeczeństwa – dodała.

Mihai Peicov, szef Centrum Inicjatyw Obywatelskich na rzecz Mniejszości Narodowych, powiedział, że utworzenie tego ośrodka przez rząd jest ważnym krokiem na drodze do integracji wszystkich osób w społeczeństwie. Dodał, że mniejszości potrzebują nowej polityki edukacyjnej.

Podczas konferencji podkreślono rolę edukacji i skoncentrowania się na młodych ludziach, ponieważ wiele spostrzeżeń pochodziło od młodych uczestników, studentów i dziennikarzy.

Nagranie wideo z konferencji można obejrzeć tutaj.

#EUvsDisinfo (at)

Wspólne komitety konsultacyjne UE-Serbia i UE-Czarnogóra maj? monitorowa? negocjacje akcesyjne i omówi? nowy plan wzrostu gospodarczego

Sekcja Stosunków Zewnętrznych (REX) EKES-u odbyła dwa posiedzenia ze swoimi serbskimi i czarnogórskimi odpowiednikami w ramach odpowiednich wspólnych komitetów konsultacyjnych (WKK). Ta wspólna instytucja umożliwia organizacjom społeczeństwa obywatelskiego obu stron monitorowanie negocjacji akcesyjnych, omawianie kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz zwracanie uwagi na obawy, które należy rozwiać na drodze do przystąpienia do Unii Europejskiej.

5 kwietnia 2024 r. EKES powitał serbskich członków Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego w Brukseli, aby omówić obecny stan stosunków UE-Serbia i negocjacje z UE w sprawie procesu akcesyjnego. Inne poruszone kwestie obejmowały możliwości, jakie stwarza dla Serbii nowy plan wzrostu gospodarczego oraz Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich, sytuację powyborczą w tym kraju oraz przegląd stanu demokracji i praworządności.

W wydarzeniu uczestniczył nowo mianowany szef misji Republiki Serbii przy UE **Danijel Apostolović**, który podkreślił wspólne stanowisko Unii Europejskiej i Serbii w sprawie ściślejszej współpracy we wszystkich kwestiach istotnych dla negocjacji akcesyjnych Serbii.

Wiceprzewodniczący EKES-u ds. komunikacji **Laurentiu Plosceanu** podkreślił znaczenie tych spotkań, ponieważ gwarantują one obecność przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, co wzmacnia narrację o przystąpieniu do UE w Serbii.

Posiedzenie zakończyło się przyjęciem wspólnej deklaracji, która zostanie przekazana instytucjom UE oraz władzom lokalnym i rządowi Serbii.

Nagranie wideo z posiedzenia można obejrzeć tutaj.

13 maja br. członkini WKK UE-Serbia **Nataša Vučković** została wybrana na nową przewodniczącą Europejskiego Stowarzyszenia na rzecz Demokracji Lokalnej (ALDA). Na Zgromadzeniu Ogólnym ALDA w Barcelonie EKES reprezentował Laurentiu Plosceanu, który pogratulował nowej przewodniczącej.

******

16 kwietnia br. w Podgoricy odbyło się 18. posiedzenie Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego (WKK) UE-Czarnogóra. Spotkanie stanowiło jasny sygnał dla instytucji unijnych, że Czarnogóra jest zdecydowana stać się 28. państwem członkowskim UE do 2028 r.

Członkinie i członkowie WKK zachęcili swoje organizacje, władze krajowe i instytucje UE, by nie szczędziły wysiłków na rzecz spełnienia kryteriów pośrednich w zakresie praworządności. Uzyskanie do czerwca tymczasowego sprawozdania z oceny spełnienia kryteriów (IBAR) w zakresie praworządności będzie punktem zwrotnym w procesie przystąpienia do UE, co umożliwi tymczasowe zamknięcie innych rozdziałów.

Współprzewodniczący i członek EKES-u **Decebal-Ștefăniță Padure** stwierdził, że „czarnogórskie władze powinny realizować swoje ambitne cele, a zorganizowane społeczeństwo obywatelskie należy angażować na wszystkich etapach negocjacji akcesyjnych". Współprzewodnicząca ze strony Czarnogóry **Gordana Đurović** wezwała wszystkie zainteresowane strony do wspierania wysiłków na rzecz otrzymania w czerwcu pozytywnego sprawozdania ze strony Komisji.

Główny negocjator **dr Predrag Zenović** zwrócił uwagę na ważną rolę i konkretną pomoc społeczeństwa obywatelskiego w procesie negocjacji, przy czym poparcie społeczne dla członkostwa Czarnogóry w UE wynosi 80%.

Ambasadorka UE w Czarnogórze **Oana Cristina Popa** zauważyła, iż wydaje się, że Czarnogóra nareszcie osiągnęła niezbędną stabilność umożliwiającą jej uznanie przystąpienia do UE za główny priorytet strategiczny, a także dodała: „Wszyscy dołożymy wszelkich starań, aby nie zaprzepaścić tej szansy".

Na zakończenie posiedzenia przyjęto **wspólną deklarację**, która zostanie przedstawiona Komitetowi Stabilizacji i Stowarzyszenia, Parlamentarnemu Komitetowi Stabilizacji i Stowarzyszenia, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, Komisji Europejskiej i rządowi Czarnogóry. (at)

Tegoroczny Dzie? Otwarty EKES-u up?yn?? pod znakiem u?wiadamiania zwiedzaj?cym, jak wa?ne jest zag?osowanie przez nich w wyborach europejskich w 2024 r.

W sobotę 4 maja 2024 r. Komitet otworzył podwoje zwiedzającym z okazji tradycyjnego Dnia Otwartego, podczas którego informował ich o swej roli na tle innych instytucji europejskich i o zbliżających się wyborach europejskich, wzbudzając żywe zainteresowanie tymi tematami.

Na gości czekało szereg atrakcji w siedzibie EKES-u, mieszczącej się w budynku im. Jacques'a Delorsa w Brukseli. Mogli zwiedzać pomieszczenia Komitetu, usłyszeć o tym, co EKES robi dla zwykłych ludzi, i zapoznać się z jego rolą w procesie decyzyjnym UE. Mogli też podzielić się ważnymi dla siebie sprawami i obawami z członkiniami i członkami EKES-u.

Mieli również okazję dowiedzieć się, czym zajmują się członkinie i członkowie EKES-u w swoich krajach, i wziąć udział w różnych zajęciach – takich jak interaktywne gry i quiz o UE. Atrakcją dla dzieci było malowanie twarzy.

W godzinach porannych Komitet powitał grupę członkiń i członków oraz pracowników EKES-u, którzy przejechali na rowerach setki kilometrów przez Francję i Belgię, by uświadamiać napotykanym mieszkańcom, jak ważne są wybory do Parlamentu Europejskiego.

Grupa, kierowana przez członka EKES-u **Bruno Choix** z Grupy Pracodawców, wystartowała z Caen (Francja) i dotarła do Brukseli cztery dni później, przejechawszy około 500 km. Na ostatnim odcinku od Waterloo do siedziby EKES-u w Brukseli dołączyli do niej inni członkowie i pracownicy EKES-u. (mp)

Pokaz ukrai?skiego oskarowego filmu „20 dni w Mariupolu” w EKES-ie

Dnia 24 kwietnia w EKES-ie odbył się pokaz ukraińskiego filmu „20 dni w Mariupolu”, który w tym roku zdobył Oscara w kategorii najlepszego filmu dokumentalnego.

W filmie śledzimy reżysera i dziennikarza Mstysława Czernowa oraz jego współpracowników podczas 20 dramatycznych dni w lutym i marcu 2022 r., kiedy nagrywali brutalne oblężenie przez Rosjan Mariupola, dużego ukraińskiego portu na Morzu Azowskim. Pracujący dla Associated Press Czernow i jego zespół byli ostatnimi zagranicznymi dziennikarzami, którzy pozostawali w mieście, zanim zostało ono przejęte przez wojsko rosyjskie. Ich przejmujące nagrania i zdjęcia, pokazujące m.in. masowe bombardowania szpitala położniczego i teatru miejskiego, w którym ukrywały się dzieci, stały się dla świata świadectwem okrucieństw rosyjskiej armii popełnianych na ukraińskiej ludności cywilnej.

Oprócz nagrody Akademii Filmowej film „20 dni w Mariupolu” zdobył również wiele innych prestiżowych wyróżnień, w tym nagrodę filmową BAFTA za najlepszy dokument oraz nagrodę publiczności dla zagranicznego filmu dokumentalnego na Festiwalu Filmu Sundance.

W pokazie uczestniczyli przewodniczący EKES-u **Oliver Röpke**, a także znamienici goście, m.in. **Wsewołod Czencow**, szef misji Ukrainy przy UE, i **Jewhen Tuzow**, jeden z głównych bohaterów filmu dokumentalnego.

Musimy pamiętać o naszym świętym obowiązku bycia świadkiem historii. Ten film niesie jasne przesłanie: musimy pokazać światu, do czego prowadzi nienawiść. Nie zapomnijmy o poświęceniach Ukraińców ani o sile, jaką wykazali się w najtrudniejszych chwilach. Perspektywa, że Ukraina będzie państwem członkowskim UE, świadczy nie tylko o naszych wspólnych wartościach, ale daje też nadzieję na lepszą przyszłość – powiedział przewodniczący EKES-u Oliver **Röpke**.

„20 dni w Mariupolu” to przerażająca, ale niezbędna analiza cierpień spowodowanych rosyjską agresją. Jestem dumny, że w tych trudnych czasach nasz Komitet niezmiennie wspiera Ukrainę i jej dynamiczne społeczeństwo obywatelskie, a Państwa obecność dziś wiele dla nas znaczy – oświadczył wiceprzewodniczący EKES-u ds. komunikacji **Laurentiu Plosceanu**. Od pierwszego dnia rosyjskiej agresji

EKES zdecydowanie trwa przy Ukrainie i jej zorganizowanym społeczeństwie obywatelskim, z którym zacieśniono współpracę za pośrednictwem platformy społeczeństwa obywatelskiego UE–Ukraina. Utworzono centrum dla Ukrainy i zapewniono ukraińskim organizacjom społeczeństwa obywatelskiego działającym w Belgii miejsce do pracy. Komitet rozpoczął inicjatywę dla członków z krajów kandydujących, aby dzielić się swoją wiedzą z ukraińskimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Ponadto w listopadzie delegacja wysokiego szczebla EKES-u pod przewodnictwem **Olivera Röpkego** wybrała się do Ukrainy, by spotkać się z minister gospodarki **Julią Swyrydenko** oraz przedstawicielami Rady Najwyższej Ukrainy i społeczeństwa obywatelskiego. Członkowie EKES-u oddali hołd ukraińskim ofiarom wojny w poświęconych im miejscach pamięci.

Pokaz filmu, zorganizowany z inicjatywy łotewskiego członka EKES-u **Andrisa Gobiņša**, był kolejnym przejawem solidarności europejskiego społeczeństwa obywatelskiego z Ukrainą, jej obywatelkami i obywatelami. Przy okazji projekcji publiczność mogła również równolegle obejrzeć wystawę fotograficzną o oblężeniu Mariupola, przygotowaną wraz ze stowarzyszeniem Ukra-Bel.

„Na naszych oczach” – zapoznaj si? w EKES-ie ze sztuk? belgijsk?

Jeśli interesujesz się sztuką belgijską, pamiętaj o wystawie „Na naszych oczach”, którą będzie można obejrzeć w Atrium 6 budynku EKES-u im. Jacques’a Delorsa, Rue Belliard 99, do 28 czerwca.

Będzie można zobaczyć prace trzech utalentowanych artystów belgijskich: Luka Vander Plaetse, Huguesa Legrosa oraz Thibaulta Choquela.

Trzech twórców – fotografów, grafików i projektantów – ukazuje piękno zwyczajnego życia za pomocą zdjęć. Wystawa „Na naszych oczach” „jest przesycona nieposkromioną i łagodną poezją, która łączy w sobie różne gatunki i ludzi”.

Ekspozycję zorganizowali belgijscy członkowie EKES-u, przy wsparciu zespołu koordynatorów, z okazji prezydencji Belgii w Radzie UE trwającej do 1 lipca 2024 r. Organizatorzy uznają prezydencję za okazję do zaprezentowania know-how tego kraju oraz do popularyzacji belgijskiej kultury w Europie i poza nią. (ll)

AKTUALNO?CI Z GRUP

Przes?anki ekonomiczne dla nowego wielkiego rozszerzenia i Unii 36 pa?stw

Stefano Mallia, przewodniczący Grupy Pracodawców w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym

Czerpiąc mądrość z ostatnich dwóch dziesięcioleci i siedmiu fal rozszerzenia od początku projektu integracji europejskiej, należałoby uczcić rocznicę wielkiego rozszerzenia w 2004 r. poprzez przytoczenie faktów i cyfr, by rozładować emocje towarzyszące debatom przed czerwcowymi wyborami europejskimi.

Trwająca trzy lata wojna w Ukrainie sprawiła, że kwestia rozszerzenia wysunęła się na pierwszy plan w europejskim programie geopolitycznym. Status kraju kandydującego, który szybko przyznano Ukrainie, Mołdawii, Bośni i Hercegowinie oraz Gruzji, a także negocjacje akcesyjne, które rozpoczęto wreszcie z Macedonią Północną i Albanią, to pozytywny przełom w polityce tkwiącej od lat w martwym punkcie.

Aby zapewnić utrzymanie tej nowej dynamiki, powinniśmy wyjaśnić przesłanki ekonomiczne.

Demokratyzacja i praworządność to oczywiście nienaruszalne zasady, podobnie jak podejście oparte na wynikach stosowane w procesie rozszerzenia, które nie przewiduje drogi na skróty. Jednak koniec końców ludzie muszą mieć pewność co do potencjalnych korzyści gospodarczych i dobrobytu dla następnego pokolenia Europejczyków.

Jeżeli przeszłość jest drogowskazem na przyszłość, to możemy bez wahania stwierdzić, że za rozszerzeniem przemawiają bezsprzecznie przesłanki ekonomiczne. Wymiana handlowa między starymi i nowymi państwami członkowskimi wzrosła niemal trzykrotnie w trakcie formalnego procesu przedakcesyjnego w latach 1994-2004, a między nowymi państwami członkowskimi – pięciokrotnie. Ówczesna UE-15 rosła średnio o 4% rocznie od początku procesu akcesyjnego do 2008 r., a proces akcesyjny przyczynił się do połowy tego wzrostu, tworząc w latach 2002–2008 3 mln nowych miejsc pracy.

Pandemia COVID-19 i wojna w Ukrainie pokazały, że konieczny jest ponowny namysł UE nad odpornością gospodarczą, zwłaszcza w kontekście transformacji ekologicznej i cyfrowej. REPowerEU przewiduje zwiększenie europejskiej produkcji energii ze źródeł odnawialnych. W aktach w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie i surowców krytycznych wzywa się do przekierowania do UE 40% zielonych łańcuchów wartości i łańcuchów wartości surowców. Kraje kandydujące do przystąpienia do UE, zwłaszcza Ukraina, mogą odegrać istotną rolę w zapewnieniu większego bezpieczeństwa gospodarczego.

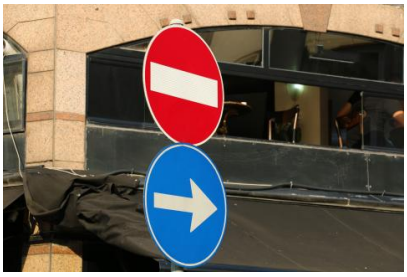
Jeśli chodzi o zasoby naturalne, Ukraina ma po Norwegii drugie co do wielkości złoża gazu w Europie. Jest jednym z największych producentów energii wodnej w Europie i może zwiększyć swoją produkcję wraz z innymi ekologicznymi źródłami energii, takimi jak energia wiatrowa i słoneczna oraz biomasa. Jest również głównym eksporterem metali i dysponuje złożami litu i metali ziem rzadkich, które mają pierwszorzędne znaczenie dla zielonego sektora oraz branży cyfrowej.

Ukraiński przemysł rolny należy do największych na świecie. Jego integracja z jednolitym rynkiem zwiększyłaby znacznie bezpieczeństwo żywnościowe UE.

Oczywiste są również korzyści, jakie kraje Bałkanów Zachodnich odniosłyby z większego udziału w jednolitym rynku. Dla porównania – od czasu przystąpienia do UE w 2013 r. PKB Chorwacji stale rośnie, co

przekłada się na wyższe dochody obywatelek i obywateli. PKB na mieszkańca wzrosło średnio o 67% (z 10 440 EUR w 2013 r. do ponad 17 240 EUR).

Tych potencjalnie nawet dziewięć nowych krajów będzie musiało przebyć trudną drogę do członkostwa w UE, lecz nie ma innej możliwości: jeżeli UE chce być światową potęgą, najpierw musi być lokalną potęgą.

Inni ju? decyduj? za Ciebie – mo?e czas co? z tym zrobi??

Grupa Pracowników w EKES-ie

Kampania Parlamentu Europejskiego pod hasłem „Skorzystaj z prawa głosu albo inni zdecydują za Ciebie” jest bardzo trafna. Nagranie wideo dotyczące wyborów, które ukazuje korzenie europejskiego projektu i budowania pokojowej przyszłości na zgliszczach wojny i ludobójstwa, trafia w punkt. Szczególnie obecnie, gdy w obliczu ekstremizmu i apatii polityka często bardziej przypomina reality show niż prawdziwą agorę.

Czy na pewno chcesz pozwolić innym decydować za Ciebie? Oni już to robią i wybierają ponownie politykę oszczędnościową.

Nasza przewodnicząca Lucie Studničná powiedziała głośno i wyraźnie: nie możemy sobie pozwolić na kolejny kryzys oszczędnościowy. Środki podjęte podczas ostatniego kryzysu finansowego sprawiły, że niektóre kraje znalazły się w trudnej sytuacji gospodarczej i doświadczyły drenażu mózgów. W Hiszpanii, Włoszech i Grecji bezrobocie utrzymuje się na wysokim poziomie, a PKB na mieszkańca jest nadal dalekie od poziomu z 2008 r. W odpowiedzi na ten brak rozwiązań doszło do gwałtownego wzrostu eurosceptycyzmu i populizmu związanego z sukcesami skrajnej prawicy.

Nowe reguły fiskalne sprawią, że większość państw członkowskich będzie bezradna wobec przyszłych wyzwań klimatycznych i społecznych. Obietnice z La Hulpe brzmieć będą pusto. Obywatele ucierpią, a dodatkowe trudności gospodarcze, które rządy z pewnością określą jako „narzucone przez Brukselę”, mogą przelać czarę goryczy.

Demokracja nie polega tylko na głosowaniu: społeczeństwo obywatelskie i związki zawodowe mają zasadnicze znaczenie dla jej zdrowia. A głosowanie jest nie tylko narzędziem legitymizacji; jest ono użyteczne z wielu powodów. Jest to prawo wywalczone wysiłkiem i często ofiarą życia milionów ludzi z wielu pokoleń. I możemy je stracić.

Decyzje dotyczące polityki oszczędnościowej nie są wykute w kamieniu. Z myślą o wyborach w czerwcu i o wszystkich nadchodzących wyborach krajowych raz jeszcze wzywamy: skorzystaj ze swoich praw. Nie pozwól ich sobie odebrać. Głosuj za postępem społecznym. Razem możemy nadal ulepszać nasze kraje i Unię Europejską oraz zmieniać to, co nie działa.

#EUelections2024: organizacje spo?ecze?stwa obywatelskiego dyskutuj? o po??danym kszta?cie UE i proponuj? priorytety na now? kadencj?

Grupa Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego proponują, by w nowej kadencji stawić czoła bezpośrednim i długofalowym wyzwaniom poprzez odpowiednią realizację istniejącej polityki UE i pielęgnowanie jej wartości. Wysoko na liście ich priorytetów plasują się również zorganizowany dialog obywatelski i skuteczna agenda społeczna.

Grupa Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego EKES-u zorganizowała 16 kwietnia konferencję pt. „Wspólne budowanie UE, jakiej chcemy". W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele krajowych i europejskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego, którzy omówili priorytety polityczne z myślą o zbliżających się wyborach do Parlamentu Europejskiego i podpisaniu międzyinstytucjonalnej deklaracji z La Hulpe w sprawie Europejskiego filaru praw socjalnych.

Otwierając konferencję, przewodniczący Grupy Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego **Séamus Boland** wyraził ubolewanie, że wielu polityków z partii krajowych wpisujących się w główny nurt polityki nie chce poruszać tematu UE z wyborcami. Dlatego też wyborcy nie rozumieją, dlaczego UE jest konieczna, a jej polityka nie zawsze odzwierciedla ważne dla nich kwestie. Prowadzi to do groźnego rozdźwięku między ogółem społeczeństwa a UE i może skłonić wielu obywateli do głosowania na partie ekstremistyczne. *Sprawą niecierpiącą zwłoki jest nawiązanie przez krajowych i europejskich polityków otwartej debaty z obywatelkami i obywatelami o bolączkach UE oraz o sposobach zaradzenia im. Tylko w ten sposób możemy ich przekonać, że UE przynosi powszechne korzyści i że nadal oferuje każdemu możliwości.*

Przeczytaj i rozpowszechnij**wnioski i zalecenia** z konferencji, które dotyczą następujących kwestii:

- Dlaczego wybory do Parlamentu Europejskiego w 2024 r. maj? znaczenie: UE w punkcie zwrotnym
- Wspólne budowanie UE, jakiej chcemy: demokratyczna i inkluzywna UE oparta na sprawiedliwo?ci spo?ecznej i ochronie socjalnej
- Wspólne budowanie UE, jakiej chcemy: zrównowa?ona gospodarka oparta na sprawiedliwej transformacji i wysokiej jako?ci miejscach pracy
- Postawienie spo?ecze?stwa obywatelskiego, obywateli i m?odzie?y na pierwszym miejscu w przysz?ej Europie

Wnioski i zalecenia znajdą się w **rezolucji EKES-u**, która ma zostać przyjęta w lipcu 2024 r. Będzie ona zawierać propozycje polityczne dla Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej w nowym składzie.

Więcej informacji znajduje się wkomunikacie prasowym na temat konferencji.

IN FOCUS: 20TH ANNIVERSARY OF GREAT ENLARGEMENT

Rozszerzenie – najpot??niejsze i najskuteczniejsze narz?dzie polityki UE

Pat Cox

Nasz gość specjalny, były przewodniczący Parlamentu Europejskiego Pat Cox wspomina dziś duże rozszerzenie sprzed 20 jako czas wyjątkowej nadziei, kiedy Europa mogła wreszcie oddychać dwoma płucami – wschodnim i zachodnim. Podczas gdy głoszony przez Władimira Putina mit o braterstwie narodów słowiańskich realizuje się przy akompaniamencie rakiet, Unia Europejska pozostaje dobrowolną wspólnotą wolnych i suwerennych narodów, opartą na podstawowych wartościach poszanowania praw człowieka, równości i praworządności.

Uroczystość 1 maja 2004 r., zorganizowana w Dublinie przez irlandzką prezydencję w Radzie UE, oraz ceremonia powitalna w Parlamencie Europejskim w Strasburgu 3 maja 2004 r. są dla mnie wyjątkowe pod względem politycznym, ale i emocjonalnym. Były to chwile niosące niezwykle pozytywny przekaz i nadzieję, symbolizujące powrót do domu, zjednoczenie i Europę oddychającą dwoma płucami – wschodnim i zachodnim. W Dublinie Seamus Heaney odczytał swój wiersz „Ogniska w święto Beltane” na cześć tego historycznego rozszerzenia, z optymizmem nawołując: *poruszcie ustami, ruszcie głową, byle sens się ziścił*. W Strasburgu dziesięć flag nowych państw członkowskich zawisło na ogromnych masztach, wyprodukowanych w stoczni w Gdańsku i podarowanych przez Polskę. Ich przewiezienie do Strasburga było symbolicznym nawiązaniem do przejścia od komunizmu do wolności, o czym świadczyła też obecność Lecha Wałęsy.

Oczywiście dla wszystkich wydarzenie to było zwieńczeniem długiego i żmudnego procesu wieloletnich przygotowań każdej ze stron. Czuliśmy radość, ale i ulgę, że udało nam się dotrzeć do mety tego politycznego i proceduralnego maratonu.

Według mnie to rozszerzenie było chyba najpotężniejszym, najbardziej transformacyjnym i skutecznym narzędziem polityki UE ostatnich pięciu dekad. Mój kraj, Irlandia, przystąpił do Wspólnoty podczas pierwszego rozszerzenia 1 stycznia 1973 r. Byliśmy wówczas najbiedniejszym państwem i regionem EWG. Zyskaliśmy dostęp do dużego rynku i solidarność Wspólnoty w postaci funduszy regionalnych, a potem Funduszu Spójności w pierwszych dekadach członkostwa, wyższe standardy w zakresie równości płci i polityki ochrony środowiska, wsparcie procesu pokojowego w Irlandii Północnej oraz uznanie wyjątkowo trudnych konsekwencji brexitu dla Irlandii, jedynego państwa UE dzielącego granicę lądową ze

Zjednoczonym Królestwem. Te dobre doświadczenia w sumie dają bardzo pozytywny wynik. Nie zawsze wszystko toczyło się gładko, zwłaszcza w czasie kryzysu w strefie euro, ale ostateczny bilans jest zdecydowanie dodatni.

Choć ubolewam nad decyzją Zjednoczonego Królestwa o wystąpieniu z Unii, to zarazem ją szanuję. Jest to też jednoznaczny dowód na to, że UE jest dobrowolną Unią wolnych i suwerennych narodów, do której można przystąpić i którą można opuścić. Co za jaskrawy kontrast z neoimperialną wojną Putina przeciwko Ukrainie, gdzie mit braterstwa narodów słowiańskich wciela się każdego dnia w życie lufami karabinów, pociskami balistycznymi i śmiercionośnymi atakami z dronów.

Przystąpienie Grecji, Portugalii i Hiszpanii do UE po latach rządów dyktatorów umożliwiło tym krajom nowy start w ustroju demokratycznym, a przy tym przyniosło poprawę standardów i jakości życia.

Z kolei wielkie rozszerzenie sprzed 20 lat dzięki znacznym inwestycjom, dynamicznemu handlowi i solidarności UE zaowocowało spektakularnym wzrostem gospodarczym nowych państw członkowskich, szczególnie w Europie Środkowej i Wschodniej. Średnio ich wskaźnik PKB na mieszkańca, skorygowany o inflację i kurs wymiany, w ciągu dwudziestu lat z poziomu poniżej połowy unijnej średniej poszybował do trzech czwartych – stale rosnącej – średniej UE. W tym okresie na Litwie PKB na mieszkańca potroiło się. Zmiany na lepsze widać było w dziedzinach zdrowia i edukacji, a to przełożyło się na poprawę jakości i poziomu życia. Produkcja rolna w całym regionie podwoiła się. Krótko mówiąc – tak jak przy każdym z wcześniejszych rozszerzeń i tym razem integracja okazała się korzystna zarówno dla krajów przystępujących, jak i dla dotychczasowych członków UE. To wszystko nastraja mnie optymistyczne – ale bez naiwności.

Wydarzenia w Polsce z ostatnich lat i nieprzerwany trend na Węgrzech pokazują, w jaki sposób odejście od unijnych norm UE praworządności, wolności mediów lub poszanowania praw mniejszości sprawia, że integrację z Unią traktuje się jak drogę na skróty do dobrobytu przy jednoczesnej niechęci do dzielenia wspólnych wartości. Premier Węgier z dumą ogłasza, że jego kraj jest nieliberalną demokracją. Tymczasem art. 2 TUE, niezależnie od zakresu swobody interpretacyjnej, w żadnym wypadku nie przewiduje demokracji nieliberalnej. (*Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwom Członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.*)

Był to element umowy o członkostwie w UE zapisany we wszystkich traktatach akcesyjnych i przyjęty przez wszystkie państwa przystępujące. Natomiast postawa „pilnuj swoich wartości, ale wysyłaj pieniądze” nie może być trwałą podstawą wzajemnego szacunku. Tego aspektu nie wolno zaniedbać w relacjach z obecnymi krajami kandydującymi, zmierzającymi do integracji z UE. Liczę na to, że kryteria kopenhaskie odegrają ważniejszą rolę w przyszłych negocjacjach, w miarę możliwości wraz z klauzulami traktatu akcesyjnego, aby UE miała większe możliwości obrony praw i wartości przed próbami ich kwestionowania. Unia nie jest tylko rynkiem i postęp materialny – choć jak najbardziej pożądany – nie jest jej jedyną, ani nawet zasadniczą racją bytu.

Co nie zmienia faktu, że w dotychczasowych rozszerzeniach trend ten był zasadniczo pozytywny dla wszystkich zainteresowanych stron i warto zaliczyć to do plusów. Państwa kandydujące będą musiały przejść istotne przemiany, każde z nich we własnym tempie. Również UE musi wypełnić swoje zadania, jeśli chodzi o proces decyzyjny i zdolność budżetową do przyjęcia nowych państw członkowskich, a także pomoc przedakcesyjną. Gdyż po tym, jak zainteresowanym krajom przyzna się status państwa kandydującego oraz

dokona przeglądu zgodności ich prawa krajowego z prawem unijnym, określenie ram negocjacyjnych, otwarcie i zamknięcie kolejnych rozdziałów negocjacji oraz podpisanie na końcu traktatów akcesyjnych wymagają jednomyślności Rady. Żaden z tych etapów nie jest ani prosty, ani łatwy. Miejmy nadzieję, że wszystkie państwa członkowskie będą przestrzegać zobowiązania do *lojalnej współpracy*, aby wspierać realizację zadań wynikających z Traktatu (art. 4 ust. 3 TUE).

Przypadek Ukrainy jest szczególnie złożony ze względu na jej wielkość, stosunkowy udział rolnictwa w PKB w porównaniu ze średnią UE oraz relatywne ubóstwo pod względem PKB na mieszkańca. Do tego dochodzą jeszcze wojna i spowodowane nią zniszczenia. Negocjacje mogą się rozpocząć. Dzięki układowi o stowarzyszeniu oraz pogłębionej i kompleksowej umowie o wolnym handlu z UE Ukraina jest już na drodze do integracji. Z biegiem czasu można je stopniowo rozszerzać, ale ostatecznym warunkiem wstępnym integracji będą: uznany kształt terytorialny i stabilny pokój – do którego członkostwo w UE może się przyczynić. Na wschodniej granicy Unia potrzebuje stabilności, a nie chaosu. W ostatecznym rozrachunku przyjęcie Ukrainy leży zarówno w jej, jak i w naszym interesie.

Pat Cox, przewodniczący Parlamentu Europejskiego w latach 2002–2004

Pat Cox jest irlandzkim politykiem i dziennikarzem. W latach 2002–2004 był przewodniczącym Parlamentu Europejskiego, a w latach 2005–2011 – przewodniczącym Ruchu Europejskiego. Od 2015 r. przewodniczy Fundacji im. Jeana Monneta dla Europy. Jest również europejskim koordynatorem korytarza sieci bazowej TEN-T „Skandynawia – Morze Śródziemne" (UE) oraz szefem misji Parlamentu Europejskiego ds. oceny potrzeb i wdrażania reformy parlamentarnej Rady Najwyższej Ukrainy. Na wczesnym etapie kariery pracował jako dziennikarz telewizyjny zajmujący się sprawami bieżącymi w RTE w Dublinie. W 2004 r. otrzymał w Akwizgranie Międzynarodową Nagrodę Karola Wielkiego za swoje zaangażowanie parlamentarne w rozszerzenie Unii Europejskiej.

Wielkie rozszerzenie UE – 20 lat pó?niej

Jarosław Pietras

Dr Jarosław Pietras, były zastępca głównego negocjatora ds. przystąpienia Polski do UE, ocenia wpływ rozszerzenia sprzed 20 lat oraz korzyści gospodarcze i nie tylko, które odniosła Polska i pozostałe państwa przystępujące, a także cała Unia Europejska. Decyzja o rozszerzeniu Unii Europejskiej w 2004 r. była dowodem zaangażowania Unii na rzecz jedności, różnorodności i solidarności. To wydarzenie, które także dziś może być cenną inspiracją dla kolejnych negocjacji przedakcesyjnych.

Dziś, po 20 latach, oczywiste jest, że przyjęcie do UE większości państw Europy Środkowej, wraz z Maltą i Cyprem, było nie tylko dużym rozszerzeniem, lecz historycznym kamieniem milowym dla całej Unii Europejskiej. Skutki były dalekosiężne, zwłaszcza dla sytuacji gospodarczej nowo przyjętych narodów.

Rozszerzenie znacznie podniosło poziom życia w krajach Europy Środkowej. Osiem państw Europy Środkowej – Czechy, Estonia, Węgry, Łotwa, Litwa, Polska, Słowacja i Słowenia – odczuło wyraźny wzrost parytetu siły nabywczej (PPP) i wzrost PKB na mieszkańca, poprawiając swoje wskaźniki ponad to, co mogłyby te kraje

osiągnąć, gdyby pozostawały poza UE. Przy czym statystyki zawsze odnoszą się do średnich wartości, jeśli chodzi o wymierne korzyści płynące z integracji. Warto więc zauważyć, że nawet jeśli korzyści nie rozłożyły się równomiernie między państwa członkowskie i niektóre z nich odnotowały większą poprawę niż inne, to i tak wszystkie wyszły na plus. Dla przykładu Litwa i Polska okazały się liderami i najbardziej skorzystały na członkostwie w UE, podczas gdy Estonia i Słowenia poczyniły mniejsze postępy, ponieważ borykały się z trudnościami, wynikającymi zwłaszcza z kryzysu finansowego w 2008 r.

Integracja z Unią Europejską rozpoczęła nowy okres dobrobytu gospodarczego Polski i jej środkowoeuropejskich towarzyszy. Polska wyróżnia się pod względem udanego rozwoju poakcesyjnego. Nasz kraj odnotował bezprecedensowy wzrost gospodarczy – w latach 2004–2022 jego PKB podwoiło się. Również w innych państwach członkowskich tego regionu wskaźniki PKB na mieszkańca znacznie, choć nierównomiernie wzrosły. Na przykład Słowacja i Litwa mogły poszczycić się sporymi postępami, jeszcze bardziej zmniejszając różnice w rozwoju w porównaniu z Europą Zachodnią. Dane statystyczne z tego okresu świadczą o odporności i dynamice, ponieważ nowe kraje członkowskie wykorzystały swoją akcesję do pobudzenia rozwoju gospodarczego i zwiększenia globalnej konkurencyjności. To niezwykłe osiągnięcie wyraźnie pokazuje, do jakiego stopnia przystąpienie do UE przeobraziło gospodarki wszystkich nowych państw członkowskich. I to pomimo skutków kryzysu finansowego, podczas którego nowe państwa członkowskie UE odnotowały wyższe stopy wzrostu niż prognozowano.

Zarazem po rozszerzeniu UE w 2004 r. nie brakowało wyzwań. Na przykład światowy kryzys finansowy z 2008 r. wywołał fale wstrząsów w całej gospodarce europejskiej, testując odporność zarówno dotychczasowych, jak i nowo zintegrowanych państw członkowskich. Mimo negatywnych skutków kryzysu nowe państwa członkowskie UE wykazały się niezwykłą odpornością i przekroczyły nawet początkowe prognozy wzrostu. Ich zdolność do przetrwania tego burzliwego okresu i utrzymania dodatnich stóp wzrostu podkreśla siłę ich gospodarek i korzyści płynące z integracji z UE. Wprawdzie kryzys przyniósł niemałe wyzwania, ale i umożliwił pełne wykorzystanie ścisłych więzi z gospodarką europejską. Był to również sprawdzian, na ile poważnie nowi członkowie traktują przestrzeganie europejskich wartości i zasadę solidarności w trudnych momentach.

Przez cały okres negocjacji polskie społeczeństwo obywatelskie było potężną siłą napędową zmian i postępu. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego, ruchy oddolne i grupy reprezentujące postulaty różnych środowisk przekonywały Polaków do Unii i zabiegały o rozwój wartości demokratycznych w Polsce. Ich niestrudzone wysiłki na rzecz informowania, mobilizowania wsparcia i egzekwowania od liderów politycznych odpowiedzialności odegrały zasadniczą rolę w kształtowaniu opinii publicznej i wdrażania zmian na lepsze. Polskie społeczeństwo obywatelskie aktywnie angażowało obywatelki i obywateli, krzewiło dialog i dbało o przejrzystość – w ten sposób sprawiło, że proces negocjacji przebiegał pluralistycznie, demokratycznie, a potrzeby obywateli były brane pod uwagę. Wkład niezliczonych organizacji nie tylko ułatwił przystąpienie Polski do UE, ale także wzmocnił podstawy demokracji i społeczeństwa obywatelskiego w naszym kraju.

Decyzja o rozszerzeniu Unii Europejskiej w 2004 r. była dowodem zaangażowania Unii na rzecz jedności, różnorodności i solidarności. Przyjmując większość państw Europy Środkowej oraz Maltę i Cypr, UE zwiększyła swój potencjał gospodarczy, bogactwo kulturowe, a także wpływy geopolityczne. Nowe kraje wniosły nowe punkty widzenia, talenty i możliwości. UE stała się jeszcze bardziej różnorodna i wzmocniła swą globalną obecność. Z geopolitycznego punktu widzenia rozszerzenie zwiększyło skalę oddziaływania i stabilność Unii, gdyż w ramy jej działań i współpracy weszły nowe kraje Europy Środkowej i Wschodniej. W wymiarze instytucjonalnym rozszerzenie zdywersyfikowało perspektywy i pogłębiło integrację, kładąc podwaliny pod bardziej zjednoczoną i odporną Unię.

Z doświadczeń zebranych przy rozszerzeniu z 2004 r. trzeba wyciągać cenne wnioski, zwłaszcza w odniesieniu do procesu negocjacji i przygotowań przedakcesyjnych. Gdybym dziś miał się podjąć podobnego

zadania, we wszystkich negocjacjach nalegałbym na silniejsze zaakcentowanie warunków przedakcesyjnych i mechanizmów wsparcia, zwłaszcza w dziedzinie sprawowania rządów i praworządności. Należy zadbać o to, by kraje kandydujące jeszcze przed przystąpieniem do UE spełniały niezbędne kryteria i standardy, aby chronić integralność Unii i bronić jej wartości. Natomiast zapewnienie odpowiedniego wsparcia i pomocy krajom kandydującym podczas procesu negocjacyjnego ma kluczowe znaczenie dla ich udanej integracji i długoterminowej stabilności w UE.

Zasadniczym elementem negocjacji przed rozszerzeniem w 2004 r. było wspólne zobowiązanie do wspierania stabilności, demokracji i dobrobytu w całej Europie. Chęć wzmocnienia współpracy i solidarności między narodami europejskimi była podstawą, ponieważ zarówno kraje kandydujące, jak i dotychczasowe państwa członkowskie UE widziały wzajemne korzyści płynące z rozszerzenia. Negocjacje były złożone i trudne, ale ostatecznie opierały się na wspólnej wizji zjednoczonej i zamożnej Europy, w ramach której wszystkie narody będą mogły się razem rozwijać.

Kraje obecnie kandydujące przygotowują się do przystąpienia do UE, trzeba zatem pamiętać o kilku kluczowych kwestiach. Po pierwsze, należy priorytetowo traktować reformy spójne ze standardami i wartościami UE, gdyż ma to zasadnicze znaczenie dla udanej integracji i długoterminowej stabilności w Unii. Dotyczy to m.in. wzmocnienia instytucji demokratycznych, szerzenia praworządności oraz przestrzegania podstawowych praw i wolności. Ponadto dla płynnego wejścia do Unii już teraz bardzo ważna jest proaktywna współpraca z dotychczasowymi jej członkami, służąca budowaniu zaufania i wsparciu. Kraje kandydujące mogą utorować drogę do lepszej przyszłości w Unii Europejskiej poprzez autentyczne zaangażowanie na rzecz europejskich wartości i współpracy.

Jarosław Pietras *jest obecnie stypendystą prowadzącym gościnnie badania w Ośrodku Studiów Europejskich im. Wilfrieda Martensa w Brukseli oraz profesorem wizytującym w Kolegium Europejskim w Brugii.*

Był członkiem zespołu negocjującego integrację Polski z UE od 1998 r., kiedy to rozpoczęły się negocjacje, do 2004 r., kiedy to Polska przystąpiła do UE. W latach 1990–2006 piastował m.in. stanowiska sekretarza stanu w polskim Ministerstwie Finansów, ministra ds. europejskich oraz sekretarza stanu w Komitecie Integracji Europejskiej. W latach 2008–2020 pracował jako dyrektor generalny w Radzie Unii Europejskiej i zajmował się szerokim zakresem dziedzin polityki (zmiana klimatu, środowisko, transport, telekomunikacja, energia, edukacja, kultura, sektor audiowizualny, młodzież i sport). Ma tytuł doktora nauk ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego i jest autorem szeregu publikacji na temat UE, zrównoważonego rozwoju oraz handlu. Był również stypendystą Komisji Fulbrighta i członkiem zarządu ośrodka analitycznego BRUEGEL (w latach 2008–2011).

Zespó? redakcyjny

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Wspó?autorzy tego wydania

Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)

Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanas (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Koordynacja

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adres

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

05/2024